

УДК 658.1

Назарук Л. В.,*студентка, Національний університет “Острозька академія”**Науковий керівник:**викл. Іванчук Н.В.*

ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Ефективність функціонування будь-якого підприємства залежить від стратегії управління капіталом підприємства. Саме оптимізація структури капіталу є її важливою складовою.

Діяльність підприємства та його стан у майбутньому, насамперед, залежить від співвідношення власного та позикового капіталу. Тому керівники повинні формувати найбільш прийнятну структуру капіталу підприємства для його подальшої ефективної діяльності. У зв'язку з цим у сучасних умовах зростає роль стратегічного аналізу капіталу підприємства.

Актуальним теоретичним та методичним питанням щодо оптимізації структури капіталу присвячені роботи І. В. Бланка, В. В. Ковальова, В. В. Іванової, А. А. Переседи, Т. В. Майорової, О. О. Ляхова та ін. Серед зарубіжних авторів варто відзначити праці У. Шарпа, Г. Александер та Дж. Бейлі.

Мета дослідження полягає у систематизації підходів до оптимізації структури капіталу та виявленні її впливу на діяльність підприємства.

На сьогодні в економічній літературі немає єдиної думки щодо оптимального співвідношення між власним і позиковим капіталом.

Г. О. Крамаренко визначає власний капітал як “... власні фінансові ресурси підприємства, сформовані за рахунок первинного капіталу, наданого власником, інших внесків юридичних і фізичних осіб, резервів, накопичених підприємством”, а позиковий капітал як “... капітал банків і інших організацій, використовуваний підприємствами в грошовому обороті на умовах кредитного договору” [4, с. 157].

Н. В. Наумова і Б. І. Герасимов визначають поняття власного капіталу та позикового капіталу таким чином: “власний капітал – це вартість, втілена у кошти підприємства, які йому належать на правах власності та приносять прибуток”; “позиковий капітал являє собою

вартість, інвестовану в грошові кошти, що залучаються на основі їх повернення з метою фінансового розвитку підприємства” [5, с.8].

Оптимізація структури капіталу – це важливий етап стратегічного аналізу капіталу, який полягає у визначенні такого співвідношення між вартістю, втіленою у кошти підприємства, які йому належать і приносять прибуток, та вартістю, інвестованою в грошові кошти, що залучаються на основі їх повернення, за умови якого досягається максимальна ефективність діяльності підприємства [1, с.21].

Оскільки, основною метою оптимізації структури капіталу є пошук оптимального співвідношення між власним і позиковим капіталом, можна сформулювати основні завдання оптимізації структури капіталу:

- формування необхідної структури капіталу, яка б забезпечила сталий розвиток підприємства;
- забезпечення умов, за яких підприємство отримуватиме максимальну суму прибутку [3, с.25].

Відповідно до поставленої мети та завдань, можна визначити такі етапи процесу оптимізації структури капіталу:

- формування цілей розвитку капіталу підприємства;
- визначення оптимального співвідношення між власним і позиковим капіталом відповідно до визначених цілей;
- оцінка розробленої структури капіталу.

Аналіз економічної літератури свідчить, що більшість авторів виокремлює три методи оптимізації структури капіталу:

- оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності. Цей метод ґрунтується на багатоваріантних розрахунках рівня фінансової рентабельності при різній структурі капіталу. Остання виражається через ефект фінансового важеля.

- оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації її вартості. Метод ґрунтується на попередній оцінці власного і позикового капіталів за різних умов їх формування, обслуговування і здійснення багатоваріантних розрахунків середньозваженої вартості капіталу і, таким чином, пошуку найбільш реальної ринкової вартості підприємства;

- оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації рівня фінансових ризиків. Пов’язана з процесом диференційованого вибору джерел фінансування різних складових активів підприємства, тобто необоротних та оборотних активів. [2, с.214].

Отже, структура капіталу, яка використовується підприємством, визначає багато аспектів не тільки фінансової, але й операційної та

інвестиційної його діяльності, справляє активний вплив на кінцеві результати цієї діяльності. Вона впливає на коефіцієнт рентабельності активів і власного капіталу, визначає систему коефіцієнтів фінансової стійкості і платоспроможності, формує співвідношення дохідності і ризику у процесі розвитку підприємства.

Література:

1. Баліцька В. В. Структурування капіталу підприємств та оцінка ефективності його використання/ В. В. Баліцька // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 6. – С.56-62.
2. Бланк, И. А. Управление формированием капитала / И. А. Бланк. – К.: Ника-Центр, 2000. – 512 с.
3. Беспалов М. Теоретические подходы к формированию и оптимизации финансовой структуры капитала компании // Финансы: планирование, управление, контроль. – 2010. – №3. – С. 24-30.
4. Крамаренко, Г. О. Фінансовий аналіз : підручник / Г.О. Крамаренко, О.Є. Чорна. – К. :Центр навч. л-ри, 2008. – 392 с.
5. Наумова, Н. В. Эффективное управление капиталом и источниками его покрытия на промышленных предприятиях региона / Н. В. Наумова, Б. И. Герасимов, Л. В. Пар-хоменко. – Тамбов : ТГТУ, 2004. – 104 с